

**Laat 120-122
hoeken Payglop - Vlaanderhof
1811 EL Alkmaar**

Joop Elsinga 2010

Algemeen

Het eerder samengestelde pand is in 2005 geheel gerenoveerd en uitgerust met een zwart marmeren bekleding van de onderpui. De bovengevel uitgevoerd in een aan de neorenaissance verwante stijl is gerenoveerd en de schildpadtegeltjes zijn door vergelijkbare tegels vervangen. Behalve de winkel op de begane grond rechts op de hoek is het pand verder over alle verdiepingen in gebruik bij Perry Sport (2010).

Oorspronkelijk zouden hier 5 pandjes gestaan hebben die vervangen zijn door drie woonhuizen in 1800. De vroegere onderpui heeft bestaan uit een reeks etalageramen met kleine bovenlichten gevat in een houten omlijsting met hoofdgewel en rustend op vlakke pilasters met diamantkop versiering die de gevel verticaal geleedde. Van foto's weten we dat rond 1900 en circa 1923 de afgeschuinde hoek rechts een winkelentree had voor kleren en welke werd overluifeld door een balkon. Laat 120 staat in het adresboek van 1890/ 1891 in eigendom van Mej. Wed. J.M. Kleijbroek. Uit een koopacte, in bezit van de huidige eigenaresse, blijkt dat op 6 augustus 1896 de heer Aris Stam, winkelier, het pand koopt van Jacob Kluft voor 10.000 gulden. Vanuit de krantadvertenties is Laat 120 bekend als slagerij van Eggers (1909), koffiehuis van P.B du Croque (1915) en F. Stap (1925-1928) onder de vermelding van café populair met cabaret en de jaren '30 van de vorige eeuw als de 'INSTUIF'. De hier aanwezige drie panden zijn gedurende de 19de of 20ste eeuw stap voor stap samengevoegd tot wat nu dit grote pand is. En is beter bekend als Peek en Cloppenburg (1962). Vanaf 1951 (adresboek) is de heer Engeln, die een winkel aan de Vlaanderhof bezat eigenaar van het pand. (1)

Interieur geen bijzonderheden, geheel in gebruik als winkels.

1. Bouwdoss. DMS Alkmaar; inv.nr. 100143/ 19516, Laat 122/ Payglop. Foto's beeldbank Reg. Archief N.H., Alkmaar (Google)

Beschrijving

Op een onregelmatig getrappt rechthoekig grondplan evenwijdig aan de Laat gebouwd grotendeels vrij gelegen pand met drie bouwlagen onder een afgeplat schilddak met boven de afgeschuinde hoeken twee wolfeinden.

De gevels zijn boven een moderne onderpui opgetrokken in bruinrode steen in kruisverband met een herstelde snijvoeg. De beide afgeschuinde gevelhoeken zijn op de randen gehoekt naar voren springend. De gevels worden omlopend over drie zijden geleed door

gepleisterde gevelbanden ter hoogte van de raambovendorpels, midden- en natuurstenen lekdorpels. Onder het hoofdgestel bevindt zich een dubbele verspringende band van witbeige baksteen. De vernieuwde ramen zijn allen schuifvensters met rechte bovendorpels maar met een doorgetrokken segmentboog ontlasting. De boogvelden zijn merendeels nieuw gevuld met beige gemarmerde tegels als referentie naar de oorspronkelijke schildpadtegels. Deze laatste genoemde zijn nog wel aan de zijde van de Payglop aanwezig. De bogen worden verfraaid met rode strekken, gele klezoren, afgewisseld met een rode koppenrand.

In de lange voorgevel is de entree centraal en wordt benadrukt door de 6-ruits samengestelde raampartijen op de beide bovengelegen verdiepingen. De ramen worden ontlast door een langgerekte segmentboog. Op de hoek Laat en Payglop bevindt zich nog een toegangsdeur tot een apart winkeldeelte.

De linkerzijgevel bezit op de verdieping 8 traveeën en de rechterzijgevel heeft slechts 3 traveeën. Hier sluit een lager en ander pand aan zonder de decoratieve gevelkenmerken, maar dat heden wel bij het huidige winkelpand hoort.

De voorgevel (N) aan de Laat is op de verdiepingen ingedeeld met centraal de 6-ruits samengestelde raampartijen geflankeerd door een horizontale as van vijf schuiframen. Het hoofdgestel dat op de hoeken gehoekt naar voren springt wordt verdeeld door met acanthusblad gesneden consoles die door de lijst steken. Een aantal van de consoles is verkort of beschadigd. Op de verdiepingen is een enkel rozetanker geplaatst dat in de gevelband van de 1ste verdieping is verwerkt en geaccentueerd wordt door een cirkel.

De linkerzijgevel (O) telt op beide bovenverdiepingen elk 8 ramen. Er zijn drie rozetten onder het hoofdgestel en drie op de verdieping als eerder beschreven in de gevel geplaatst. Rechts naast het 2de raam van links bevindt zich op de 1ste verdieping een in de gevel teruggelegen houten luikje. Het fries is verdeeld door acht consoles.

De rechterzijgevel (W) is korter en telt op beide verdiepingen drie ramen. In het fries bevinden zich drie consoles.

De afgeschuinde hoekgevels tellen per verdieping een T-venster. Het afgeschuinde fries wordt geaccentueerd door een middenconsole.

Waardering

Het winkelpand Laat 120-122 gelegen tussen de Payglop en de Vlaanderhof is van algemeen architectuur- en cultuurhistorische belang als voorbeeld van een in meerdere bouwperiodes samengesteld groot winkelpand in Alkmaar. Het pand met de fraaie decoratieve (eind 19de eeuwse) neorenaissance bovengevel en de mooi aangepaste moderne onderpui is beeldbepalende gelegen met twee afgeschuinde gevelhoeken aan de Laat en is om die reden tevens van stedenbouwkundige waarde.